

Vleermuisinventarisatie en onderzoek naar de steenmarter

Javastraat 92 Enschede

In het kader van de Wet natuurbescherming

Colofon

Vleermuisinventarisatie en onderzoek naar de steenmarter - Javastraat 92 Enschede

In het kader van Wet natuurbescherming

Uitgevoerd door: Natuurbank Overijssel

Opdrachtgever: Gemeente Enschede
Contactpersoon: I. Scharenborg-Lesker
 Postbus 20
 7500AA Enschede

Projectnummer en versie: 2271, versie 1.0		Status: definitief
Projectleider: Ing. P. Leemreise	Veldmedewerker(s): Ing. P. Leemreise	Rapportdatum: 28-11-2019
Ligging projectgebied: Javastraat 92 Enschede		

Correspondentieadres:
Aladnaweg 18
7122 RR Aalten

E: info@natuurbankoverijssel.nl
T: 0543-451142 / 0614-435700

Inhoudsopgave

1 Inleiding.....	3
1.1 Aanleiding.....	3
1.2 Doel	3
1.3 Status van dit rapport.....	3
2 Het onderzoeksgebied	4
2.1 Situering	4
3 Voorgenomen activiteiten.....	5
4 Het onderzoek	5
4.1 Methode.....	5
4.2 Resultaten	7
4.3 Wettelijke consequenties.....	7
5 Samenvatting en conclusies	7

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Er zijn concrete plannen voor de renovatie/verbouw van een pand aan de Javastraat 92 te Enschede en de sloop van garageboxen aan de achterzijde van het pand. In het kader van de zorgplicht (art. 1.11 Wet natuurbescherming), dient initiatiefnemer zich vooraf op de hoogte te stellen van mogelijke negatieve effecten op beschermde flora- en faunawaarden. Uit een visuele beoordeling van het pand door een medewerker van de gemeente Enschede kwam naar voren dat nader onderzoek naar de functie van het gebouw voor vleermuizen en de steenmarter wenselijk is om de wettelijke consequenties van de voorgenomen activiteiten in het kader van de Wet natuurbescherming, in beeld te brengen. Dit vanwege de aanwezigheid van een (holle) spouw. Vleermuizen zijn beschermd zijn, mogen alleen verstoord, verwond en gedood worden en hun verblijfplaatsen mogen alleen beschadigd en vernield worden, indien een ontheffing van de Wet natuurbescherming is verkregen. Steenmarters mogen wel verstoord worden, ze mogen niet verwond of gedood worden en hun rust- en voortplantingsplaats mag alleen beschadigd en vernield worden, indien een ontheffing van de Wet natuurbescherming is verkregen

In voorliggend rapport worden de bevindingen van een jaarrond onderzoek naar de functie van de bebouwing voor vleermuizen en steenmarter gepresenteerd. De rapportage wordt afgesloten met het vaststellen van de wettelijke consequenties.

1.2 Doel

Om de functie van de te slopen gebouwen voor vleermuizen en steenmarter vast te kunnen stellen is specifiek onderzoek uitgevoerd in de periode juni – oktober 2019.

Onderzoeksvraag

Het onderzoek is uitgevoerd om antwoord te geven op onderstaande onderzoeksvragen:

1. *Welke functie(s) hebben de gebouwen in het plangebied voor vleermuizen? Welke soorten en hoeveel dieren bezetten een verblijfplaats in het gebouw?*
2. *Welke functies hebben de gebouwen in het plangebied voor de steenmarter?*

1.3 Status van dit rapport

Voorliggend rapport moet beschouwd worden als een werkdocument. Het vormt één van de onderzoeken die uitgevoerd worden om een Ruimtelijk besluit te motiveren. De verslaglegging is daarom kort en bondig. Alleen relevante informatie voor het beantwoorden van de onderzoeksvragen wordt in dit rapport gepresenteerd. Zo wordt niet ingegaan op niet-relevante waarnemingen van vleermuizen, beschermde zoogdieren of andere beschermde dieren, die geen verbondenheid vertoonden met het plangebied.

2 Het onderzoeksgebied

2.1 Situering

Het plangebied is gesitueerd aan de Javastraat 92 te Enschede. Het ligt in de stad Enschede en wordt aan alle zijden omgeven door stedelijk gebied. Op onderstaande afbeelding wordt de globale ligging van het plangebied weergegeven.

Globale ligging van het plangebied. Deze wordt met de cirkel aangeduid.

In het plangebied staat een bakstenen gebouw met een plat dak. Het gebouw heeft een spouw en in de buitengevels zijn meerder open stootvoegen aanwezig. Aan het gebouw is een soort aanbouw gebouwd met een onderdoorgang. Het gebouw verkeerd in goede staat van onderhoud; de gebouwen zijn wind- en waterdicht. Op onderstaande luchtfoto wordt het plangebied in detail weergegeven, evenals de begrenzing van het plangebied.

Verbeelding van het plangebied. De begrenzing van het plangebied wordt met de gele lijn aangeduid (bron foto: ruimtelijke plannen.nl)

Detailopnamen van het onderzochte gebouw.

3 Voorgenomen activiteiten

Het voornemen bestaat om de bebouwing te renoveren en/of te verbouwen. Daarbij worden mogelijk aanpassingen gedaan aan de buitengevels en dus aan de spouw.

4 Het onderzoek

4.1 Methode

Vleermuizen

Voor het in kaart brengen van vleermuizen is zowel visueel als auditief geïnventariseerd. Met behulp van een heterodyne batdetector met opname- en vertragingfunctie (type:Pettersen D240x) is de echolocatie die vleermuizen uitzenden voor ons hoorbaar gemaakt. Wanneer op basis van frequentie, klank en ritme niet met 100% zekerheid de soort bepaald kon worden, is een opname gemaakt op een extern opname apparaat (type: Zoom H2n). Door de dieren ook zoveel mogelijk visueel waar te nemen is de determinatie geverifieerd en is het gedrag (en daarmee vaak de functie van het gebied) vastgesteld. Dit onderzoek is specifiek gericht op het in kaart brengen van verblijfplaatsen, soortsaanpak en gebiedsgebruik. Tijdens het onderzoek is ook gebruik gemaakt van een warmtebeeldcamera (Pulsar Helion xq28). Een dergelijke camera is van grote meerwaarde bij het waarnemen met zwermende dieren tijdens het binnenvliegen, tijdens de baltsperiode en voor het waarnemen van vleermuizen met een extreem zachte sonar, zoals de gewone grootvleermuis.

Het onderzoek is opgezet om duidelijkheid te krijgen over de functie van de bebouwing in het plangebied als verblijfplaats voor gebouwbewonende vleermuizen. Het onderzoek is afgestemd op het mogelijk voorkomen van alle gebouwbewonende soorten. Het gebouw lijkt geschikt als zomer-, kraam-, paarverblijfplaats. Indien de winter mild is, bezetten gewone dwergvleermuizen de gebouwen die ze in de zomer gebruiken ook in de wintermaanden. Wanneer strenge vorst optreedt, verhuizen deze dieren naar een massa-winterverblijfplaats, soms op kilometers afstand van de zomerverblijfplaats. De bebouwing in het plangebied wordt niet geschikt bevonden als massa-winterverblijfplaats.

Het onderzoek is uitgevoerd door te posten op verschillende 'strategische plekken' met een batdetector nabij het te slopen gebouw. De onderzoeker heeft het onderzoeksgebied te voet bezocht waarbij specifiek gelet is op uit- en invliegende dieren en baltsende mannelijke gewone- en ruige dwergvleermuizen in het najaar. De bezoeken zijn uitgevoerd door één onderzoeker.

Steenmarter

De bebouwing wordt als een weinig geschikte verblijfplaats voor de steenmarter beschouwd. Het gebouw verkeerd in een goede staat van onderhoud en is vanaf de begane grond niet toegankelijk voor de steenmarter. Er zijn in de buitengevels geen gaten of andere potentiële inloopopeningen aangetroffen en het gebouw is gedekt met bitunen dakleer, zodat ook het dakvlak, niet toegankelijk is voor steenmarters. Er is tijdens alle bezoeken gelet op sporen, die op de aanwezigheid van een steenmarter in het gebouw duiden, zoals uitwerpselen, en er is gelet op steenmarters die het gebouw verlaten of betreden. De bezoeken aan het plangebied zijn uitgevoerd in de avond- en ochtendschemering. Dit is het moment van de dag waarop steenmarters actief zijn. Tijdens het onderzoek is ook gebruik gemaakt van een warmtebeeldcamera (Pulsar Helion xq28).

Onderzoekers

Het onderzoek is uitgevoerd door Ing. P. Leemreise (hoofdonderzoeker) en E. Leemreise. P. Leemreise is een ervaren onderzoeker, welke sinds 2009 actief is met vleermuisonderzoek in Nederland en reeds 32 jaar actief betrokken bij vogelonderzoek. Jaarlijks onderzoekt hij 20-25 van dergelijke locaties op de aanwezigheid van een verblijfplaats van vleermuizen. Naast beroepsmatig onderzoek is hij ook vrijwillig actief bij vleermuisonderzoek (monitoring). Zo telt hij jaarlijks twee maal een route in de Achterhoek op vleermuizen in het kader van het Meetnet Ecologische Monitoring. Dit onderzoek wordt gecoördineerd door de Zoogdiervereniging, in samenwerking met het CBS. E. Leemreise heeft enkele jaren ervaring met vleermuisonderzoeker en assisteerd veelal op locaties waar meerdere waarnemers wenselijk zijn. Zij heeft wel de kennis en ervaring om zelfstandig onderzoek uit te voeren. Beide onderzoekers beschikken over batdetector en kunnen onderling communiceren via een portofoon.

Bezoeken

Vleermuizen

Voor het in beeld brengen van de betekenis van de bebouwing voor vleermuizen zijn vijf verschillende bezoeken aan het onderzoeksgebied gebracht. De bezoeken in mei en juli zijn uitgevoerd voor het in kaart brengen van kraam- en zomerverblijven, het bezoek in september en oktober is uitgevoerd voor het vaststellen van paarverblijven van de gewone dwergvleermuis. Er zijn geen specifieke bezoeken tijdens het middernachtzwermen (eind augustus, begin september) uitgevoerd om dat de bebouwing in het plangebied ongeschikt is als massa-winterverblijfplaats (te weinig massa of bouwvolume en geen gebufferde delen van het gebouw zoals loggia's). De toegepaste onderzoeksmethode is gebaseerd op het vleermuisprotocol 2017. In onderstaande tabel worden de verschillende bezoekdata weergegeven.

bezoekdatum	tijdstip	Zon op / zon onder	n-onderzoekers	Doel	Weersomstandigheden
27-5-2019	21:30-23:30	22:01	1	Zomerverblijfplaatsen & kraamkolonies	Half bewolkt, 16°C, droog, windstil
28-5-2019	3:00-5:00	5:21	1	Zomerverblijfplaatsen & kraamkolonies	Half bewolkt, 7°C, droog, windstil
3-7-2019	22:00-0:00	21:56	1	Zomerverblijfplaatsen & kraamkolonies	Half bewolkt, 19°C, droog, windstil
16-9-2019	20:30-22:30	19:46	1	Paarverblijfplaats gewone- en ruige dwergvleermuis	Half bewolkt, 14°C, droog, windstil
14-10-2019	20:15-22:15	18:41	1	Paarverblijfplaats gewone- en ruige dwergvleermuis	Bewolkt, 16°C, droog, windstil

Bezoekschema vleermuisonderzoek in het plangebied.

Overige soorten

Tijdens het veldbezoek is behalve naar vleermuizen, ook gekeken naar andere beschermde soorten met een rust- of voortplantingsplaats in het gebouw, zoals de steenmarter.

4.2 Resultaten

4.2.1 Vleermuizen

Verblijfplaatsen

Er zijn geen aanwijzingen gevonden dat vleermuizen een verblijfplaats bezetten in de bebouwing in het plangebied. Tijdens alle bezoeken werden incidenteel 1-2 foeragerende gewone dwergvleermuizen waargenomen rond het plangebied, maar deze foerageerden hoofdzakelijk rond de bomen ten noorden van het plangebied en bezetten vermoedelijk een verblijfplaats in één van de burgerwoningen ten noorden van het plangebied (Brinkstraat). Geen van deze vleermuizen vertoonden verbondenheid met de bebouwing in het plangebied.

Foerageergebied

Het plangebied als een ongeschikt foerageergebied beschouwd.

Vliegroute

Het plangebied vormt geen verbindende schakel in een lijnvormig landschapselement en vormt geen onderdeel van een vliegroute van vleermuizen.

Overige soorten

Er zijn tijdens het veldwerk geen aanwijzingen gevonden dat beschermde diersoorten een rust- of voortplantingsplaats bezetten in het plangebied.

4.2.2 Steenmarter

Verblijfplaatsen

Er zijn geen aanwijzingen gevonden dat de steenmarter een verblijfplaats bezet in de bebouwing in het plangebied. Er zijn tijdens het onderzoek géén steenmarters in het plangebied waargenomen.

4.3 Wettelijke consequenties

Vleermuizen

Het uitvoeren van de voorgenomen activiteiten leidt niet tot wettelijke consequenties. Het onderzoek is conform het vleermuisprotocol 2017 uitgevoerd onder gunstige weersomstandigheden.

Steenmarter

Het uitvoeren van de voorgenomen activiteiten leidt niet tot wettelijke consequenties. Het onderzoeksgebied is volledig en onder gunstige weersomstandigheden onderzocht.

5 Samenvatting en conclusies

In de zomer en najaar van 2019 is de functie van de bebouwing in het plangebied onderzocht op de aanwezigheid van een verblijfplaats van vleermuizen en de steenmarter. Het onderzoek is uitgevoerd volgens het daarvoor geldende protocol en is volledig en onder gunstige weersomstandigheden uitgevoerd.

Uit het onderzoek is gebleken dat vleermuizen en steenmarter geen verblijfplaats bezetten in de te slopen bebouwing. Het slopen van de bebouwing leidt niet tot wettelijke consequenties in het kader van de wet- en regelgeving voor beschermde soorten. Er hoeft geen nader onderzoek uitgevoerd te worden en er hoeft geen ontheffing van de verbodsbepalingen aangevraagd te worden.